

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 19/2006 rd**

**Regeringens proposition om statsbudgeten för
2007**

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 september 2006 regeringens proposition om statsbudgeten för 2007 (RP 122/2006 rd) till finansutskottet för beredning. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning beslutat lämna ett utlåtande om propositionen som gäller utskottets behörighetsområde till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Markku Wallin, direktör Matti Salmenperä, ekonomidirektör Jukka Lumenko, överinspektör Sirpa Liljeström, arbetsmarknadsråd Tuija Leminen, regeringsråd Päivi Kerminen, regeringsråd Mikko Salmenoja, konsultativ tjänsteman Meri-Sisko Eskola och specialplanerare Tero Mikkola, arbetsministeriet
- biträdande avdelningschef Raimo Ikonen, regeringsråd Esko Salo, konsultativ tjänsteman Olli Hämäläinen, regeringssekreterare Antti Janas, överinspektör Ritva Partinen och pro-

- jektchef Hanna Onwen-Huma, social- och hälsovårdsministeriet
- kompetenscenterdirektör Hilikka Riihimäki, Arbetshälsoinstitutet
- vice distriktschef Kaarina Myyri-Partanen, Nylands arbetarskyddsdistrikt
- byråchef Ann-Marie Turja, Kemi-Torneå arbetskraftsbyrå
- byråchef Olli Vihanta, Virdois arbetskraftsbyrå
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk sekreterare Saana Siekkinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitiskt ombud Ralf Sund, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- jurist Jarmo Pätäri, Akava r.f.
- specialrådgivare Mikko Räsänen, Finlands näringsliv
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland rf
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utvecklingen av sysselsättningsläget och anslagen för arbetsförvaltningen

Sysselsättningen har under de senaste åren ökat markant. Den positiva utvecklingen väntas fortsätta om också ökningen tros bli långsammare. Nästa år beräknas sysselsättningsgraden sjunka till 7,4 procent.

I augusti 2006 fanns drygt 243 000 arbetslösa arbetssökande, vilket är 26 000 färre än i augusti året innan. Mängden arbetslösa har minskat överallt och endast i Savukoski är arbetslöshetsgraden fortfarande över 20 %, medan det ännu för ett år sedan fanns hela åtta kommuner i motsvarande situation. Om man betraktar de olika åldersgrupperna skilt kan man konstatera att det skett en minskning i alla grupper med undantag för personer över 60 år. Också långtidsarbetslösheten har minskat.

För verkställande av arbetskraftspolitiken föreslås 1 552,5 miljoner euro, vilket innebär en minskning med ca 16 miljoner euro i förhållande till förra året. I medeltal 96 500 personer uppskattas beröras av de aktiva åtgärderna, varvid aktiveringsgraden torde stiga till 28 procent av dem som är arbetslösa eller annars berörs av de arbetskraftspolitiska åtgärderna. Arbetskraftskolning torde utnyttjas till en omfattning av ca 6,4 miljoner studiearbetsdagar, vilket innebär ca 0,5 miljoner studiearbetsdagar mindre än under detta år.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att arbetslösheten minskat. I förhållande till det minskande antalet arbetslösa måste också anslagen för arbetsförvaltningen anses befinna sig på en tillfredsställande nivå. Med tanke på statens nuvarande situation och den pågående högkonjunkturen vore det dock befogat att satsa mera pengar än vad som nu föreslagits på att effektivisera arbetskraftsåtgärderna och på så sätt medverka till att avveckla den svåra strukturarbetslösheten.

Utskottet framhåller att man noga bör följa med hur anslagen för arbetskraftspolitiken verkställande används och se till att fri finansiering i tid riktas till arbetskraftsbyråer på sådana områden där det finns behov för det och där det finns förutsättningar att utnyttja en sådan finansiering.

För att höja sysselsättningsgraden bör också åtgärderna för att sysselsätta handikappade, funktionshindrade, långtidsarbetslösa och invandrare effektiviseras. För dem som pensionerats på grund av mentala problem bör man skapa möjligheter att återvända till arbetslivet.

Antalet personer som ska sysselsättas med hjälp av sysselsättningsanslag stiger enligt budgetpropositionen markant på den privata sektorn och något också i kommunerna, men när det gäller staten föreslås fortfarande en sänkning av sysselsättningen. Med hänvisning till de motiveringar som framställts i utskottets tidigare budgetutlåtanden (AjUU 18/2002 rd, AjUU 4/2003 rd, AjUU 14/2004 rd och AjUU 12/2005 rd) anser utskottet att minskningen av den statliga sysselsättningen blir problematisk särskilt med tanke på särskilt svårsysselsatta arbetslösa och på områden med stor arbetslöshet.

Regeringen föreslår att sammanlagt 30 miljoner euro reserveras till statsrådets förfogande för att mildra oförutsedda störningar i sysselsättning och produktion som uppstår till en följd av omstruktureringar. Utskottet anser detta förslag särskilt viktigt med tanke på att mildra svår arbetslöshet på det regionala planet.

Fokusera på det aktiva stödets andel av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödreformen fortsätter år 2007 med sikte på att förflytta tyngdpunkten i arbetsmarknadsstödet från passivt till aktivt stöd och uppmuntra arbetssökandena till professionell och regional rörlighet. För dem som redan länge fått arbetsmarknadsstöd erbjuds aktiva sysselsättningsåtgärder som lönesubventionerat arbete, arbetspraktik och -experiment, arbetslivs-

träning, arbetskraftsskolning, rehabilitering och rehabiliterande arbete. År 2007 kommer aktiveringsåtgärderna att öka och gälla i medeltal 4 000 arbetslösa.

I budgetpropositionen föreslås tilläggsåtgärder för att uppmuntra professionell och regional rörlighet. Åtgärder som främjar rörligheten är t.ex. förhöjningen av arbetsmarknadsavdragets maximibelopp, förlängningen av maximal längden på det arbetsmarknadsstöd som utbetalas i form av resebidrag från två till fyra månader samt förslaget att införa ett nytt flyttbidrag på högst 700 euro. Utskottet konstaterar att rörligheten kan påverkas också med trafikpolitiska medel. Obefintliga eller bristfälliga kollektivtrafikförbindelser hindrar i praktiken många arbetslösa från att delta i aktiveringsåtgärder eller söka sig till ett arbete.

Reformen av arbetsmarknadsstödet innebar att villkoren för att få stödet ändrades. Om en arbetslös person som erhållit arbetsmarknadsunderstöd i 500 dagar eller som efter att ha övergått från arbetslöshetsunderstöd erhållit arbetsmarknadsunderstöd i 180 dagar vägrar att delta i en åtgärd som gör det lättare för honom/henne att hitta ett lämpligt jobb, förlorar han/hon tills vidare rätten till arbetsmarknadsunderstöd.

Enligt inkommen utredning skickades under perioden januari—augusti 2006 utlåtande om indragning av arbetsmarknadsstödet till sammanlagt 4 300 personer. Av dessa lät 800 bli att förnya sin arbetsansökan och föll därmed utom räckhåll för arbetsförvaltningens uppföljningsåtgärder. Utskottet anser det viktigt att man omedelbart ingriper i sådana situationer där en arbetslös faller utanför samhällets skyddsnet, och att man genom samarbete mellan aktörerna inom socialförvaltningen och den tredje sektorn skapar en sysselsättningsstig som efter olika rehabiliterings- och specialåtgärder leder tillbaka till arbetsmarknaden. Andra alternativet är att se till att dessa personer omfattas av pensionssystemet.

Utskottet tycker det är viktigt att de som åtnjuter arbetsmarknadsstöd uppmuntras till att delta i aktiveringsåtgärderna. Utskottet anser att den ersättning för uppehälle som utbetalas un-

der den tid aktiveringen pågår borde höjas från 8 till 10 euro så att det alltid skulle vara ekonomiskt möjligt att delta i en aktiveringsåtgärd och dessutom bli pengar över efter nödvändiga rese- och måltidsutgifter. De uträkningar utskottet tagit del av ger vid handen en utgift på 20 miljoner euro per år ifall ersättningen för uppehälle höjs med två euro. Utskottet anser att det är viktigt att höja ersättningen för uppehälle för att öka motivationen för att delta i aktiveringsåtgärderna.

För att svårssysselsatta ska bli delaktiga på den öppna arbetsmarknaden krävs det ofta att man bygger upp en individuell sysselsättningsstig som består av många olika åtgärder. För att det inte ska uppstå avbrott i utvecklingen av förutsättningarna för att bli sysselsatt måste man försöka skapa en så tät helhet att inga arbetslöshetsperioder får plats mellan de olika åtgärderna.

Före den öppna arbetsmarknaden behövs i många fall av långtidsarbetslöshet en s.k. mellanarbetsmarknad, som borde kunna erbjuda även mera långvariga arbetsplatser. Ett instrument för att skapa en mellanarbetsmarknad är de sociala företagen. Utskottet har nyligen avgett ett utlåtande till arbetskraftsministeriet (AjUU 15/2006 rd) om en lagstiftning angående sociala företag. Utskottet vill påskynda en regeringsproposition i frågan, så att behövliga ändringar kan träda i kraft från och med ingången av år 2007.

Servicestrukturreformen och arbetsförvaltningens produktivhetsprogram

Arbetskraftstjänstens strukturreform avslutas under detta år. År 2007 kommer det att finnas 38 servicecentra för arbetskraft. I dem koncentreras såväl de offentliga arbetskraftstjänsterna för de mest svårssysselsatta som kommunernas tjänster inom social- och hälsovården och Folkpensionsanstaltens service. I de arbetssökningscentra som grundats inom arbetskraftsbyråerna satsar man på att stöda arbetssökandenas egen aktivitet. I kundservicen använder man sig i större utsträckning än förut av webbtjänster som innehåller information om arbets- och skolningsmöjligheter, arbetslivet och arbetsmarknaden.

Utskottet anser det vara en lyckad lösning att samla tjänsterna för de svårssysselsatta i särskilda servicecentra för arbetskraft där kunderna erbjuds multiprofessionella tjänster och rehabiliterande och aktiverande åtgärder samt stöd för att hitta jobb och påverka sin livssituation. Utskottet anser det viktigt att man följer med servicecentrens arbete, ser till att sprida information om fungerande arbetsmetoder och garanterar att servicecentrens resurser räcker till. Mera resurser behövs särskilt för att ordna med mentalvårds- och missbrukarservice. Bristen på rehabiliteringstjänster hindrar kunderna från att avancera på sin sysselsättningsstig. Samtidigt noterar utskottet att servicecentren inte på långt när kan ta emot alla långtidsarbetslösa som är i behov av deras tjänster. Utskottet anser det viktigt att servicecentrens verksamhet utvidgas så att den motsvarar behovet.

Tjänsternas tillgänglighet och effektiviteten vinner på att man utvecklar webbtjänsterna. Det är dock inte alla arbetslösa som klarar av att använda webbtjänster eller har tillgång till utrustning som möjliggör en fullskalig användning. Därför är det viktigt att se till att alla tjänster fortfarande finns till hands också för de arbetslösa som inte har tillgång till webben.

Reformen av arbetskraftsbyrånätet fortgår under år 2007 och antalet arbetskraftsbyråer minskar ytterligare. Utskottet tycker det är förståeligt att man med hjälp av reformen försöker effektivisera och rationalisera verksamheten. Utskottet understryker dock att reformen inte får äventyra den regionala jämlikheten och tjänsternas tillgänglighet. En modern arbetskraftsbyrå fungerar i aktivt samarbete med kommunerna, näringsbolagen och företagen inom den egna ekonomiska regionen. Denna kontakt riskerar att försvagas om arbetskraftsbyråns geografiska verksamhetsområde blir för stort.

Produktivitetsprogrammet under arbetsministeriets förvaltningsområde siktar på att minska antalet anställda med 380 personer under åren 2007—2011. Enligt arbetsministeriets uppfattning kan nedskärningarna skötas genom att utveckla ekonomi- och personalförvaltningen utan att tjänsterna ämnade för arbetssökande och

arbetsgivare försvagas. Utskottet poängterar att arbetsförvaltningens viktigaste uppgifter — att förmedla kunnig arbetskraft för behövande företag och att främja sysselsättningen av dem som söker arbete — försvåras ständigt i och med att arbetskraften minskar och behovet av tjänster för de svårssysselsatta ökar. Det kan visa sig problematiskt att minska på arbetsförvaltningens resurser eftersom en för servicebehovet skraddarsydd och tidsmässigt rätt förlagd service också i framtiden kommer att kräva mera högklassig och sakkunnig arbetskraft till arbetskraftsbyråerna.

Utvecklingen av service för arbetsgivare

I och med att det blir svårare att få tag på arbetskraft blir också samarbetet mellan arbetskraftsbyråerna och företagen inom regionen allt viktigare. Arbetskraftsbyråerna borde uppmanas till att analysera sin egen arbetsgivarbild och dess inverkan på tillgången på arbetskraft och uppmana dem att försöka göra något åt situationen.

Företagen borde i förväg bedöma sitt framtida behov av arbetskraft och tillsammans med arbetskraftsbyrån planera hur behovet kunde tillgodoses t.ex. med hjälp av samupphandlad utbildning eller läroavtalsutbildning. I budgetpropositionen föreslås en betydande ökning av samupphandlad utbildning. För att målet ska uppnås måste dock den samupphandlade utbildningen aktivt marknadsföras till företagen.

I budgetpropositionen föreslås en ökning av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som avläggs i form av läroavtalsutbildning med ca 3 000 studerande (kapitel 29.20). Av den tilläggsutbildning som avges i form av läroavtalsutbildning avser majoriteten en s.k. yrkesinriktad grundexamen som avläggs som en fristående examen, d.v.s. en skolning som leder till en yrkes- eller specialyrkesexamen. Denna utbildning har visat sig vara en lämplig form av omskolning för vuxna och efterfrågan på den har klart överträffat utbudet. Utskottet understöder arbetsmarknadsorganisationernas initiativ att öka den yrkesinriktade tilläggsutbildningen som

avläggs i form av läroavtalsutbildning till 25 000 studerande.

Utskottet pekar särskilt på de goda sysselsättningsresultat som uppnåtts med hjälp av läroavtalsutbildning när det gäller såväl unga som långtidsarbetslösa. Utskottet anser det vara viktigt att märkbart öka läroavtalsutbildningen också i fråga om den grundläggande yrkesutbildningen. Också om den inte kvoterats på samma sätt som tilläggsutbildningen har den inte kunnat ökas till en nivå som skulle motsvara behovet då efterfrågan tilltagit. Enligt uppgift kommer den andra tilläggsbudgeten för 2006 att innehålla ett förslag till ökning inom detta område. Utskottet anser att en tilläggsfinansiering är befogad. Utskottet vill också framhäva vikten av åtgärder som får arbetsökande som är intresserade av läroavtalsutbildning och företag som kan erbjuda läroavtalsplatser att mötas bättre än vad som nu är fallet.

Arbetsgivarna kan bläddra i de arbetsökandes uppgifter som anmält sig till ett s.k. cv-register. Utskottet anser det vara viktigt att denna serviceform utvecklas och marknadsförs effektivt till såväl arbetsökande som arbetsgivare. Samtidigt måste man utreda om systemet kan utvecklas så att personalen på Arbetskraftsbyrån frågar kunderna ifall de vill att arbetsgivare som registrerat sig för denna form av service har tillgång till deras uppgifter via webben.

Programmet för utveckling av arbetslivet

Anslaget för programmet för utveckling av arbetslivets produktivitet och kvalitet (TYKES) är i budgetpropositionen igen på samma nivå som 2006 och en omedelbar kris med allt det innebär av nedskärningar i verksamhet och minskning av personal har denna gång kunnat undvikas. Det tryck på att minska anslaget som rådde under budgetpropositionens beredningsskede beskriver den osäkerhet angående anslagsutvecklingen som präglat hela regeringsperioden, även om programperioden startade med regeringens löfte om att öka arbetslivsprogrammets resurser. Denna osäkerhet har i många avseenden påverkat programmets möjligheter och trovärdighet.

Det är problematiskt att man i beredningsarbete och beslutsfattning inom statsekonomi inte inser betydelsen av att utveckla arbetslivet. Ekonomins grundförutsättningar liksom den nationella konkurrenskraften i sin helhet föds ur det vardagliga arbetet, på arbetsplatserna, i arbetsorganisationerna och i företagen. Frågan gäller hur snabbt företagen reagerar på kundernas behov och hur väl de lyckas med att kontinuerligt erbjuda sina kunder lösningar med mervärde. Våra möjligheter att konkurrera i kvantitet och arbetskraftskostnader är som känt ytterst begränsade. Utskottet vill betona att samhället tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna och näringslivet systematiskt måste skapa förutsättningar för ett kreativt förhållningssätt till arbetet, där kundernas problem ständigt besvaras med nya och bättre lösningar. De finska företagens framgång och därmed också sysselsättningsutvecklingen beror på hur man lyckas med att introducera detta förhållningssätt på arbetsplatserna. Utvecklandet av arbetsliv och ledarskap befinner sig i en nyckelposition också då man går in för att förbättra arbetstagarnas uthållighet och förlänga deras tid i arbetslivet.

Utskottet har under valperioden upprepade gånger framhävt vikten av arbetslivets utveckling och TYKES-programmet och föreslagit en ökning av anslaget för att effektivisera denna verksamhet. Det ser dock ut som om finansieringen inte kan garanteras en nivå som motsvarar verksamhetens betydelse så länge den betraktas som ett projekt. Utskottet anser det vara viktigt att regeringen utreder hur det ska gå att finansiera arbetslivets utvecklingsverksamhet på lång sikt.

Arbetsliv och hälsa

Arbetsförhållandena och arbetsmiljön påverkar arbetstagarnas hälsa på många olika sätt. Sjukdomar i rörelseapparaten kommer sig ofta av brister i arbetsergonomi. Arbetsmiljön samt problem i ledarskap och arbetsarrangemang utgör ofta orsaker till depression och burn out. Arbetskyddet och arbetshälsövården är i en

nyckelposition när det gäller att förebygga många av våra folksjukdomar.

Arbetshälsovården kan också tala för hälsofrämjande faktorer och göra arbetstagarna uppmärksamma på följderna av skadliga levnadsvanor. I bästa fall kan verksamheten inspirera och uppmuntra till motion och en ändring av levnadsvanorna. Att motionera tillsammans är också ett sätt att knyta kontakter och skapa en känsla av gemenskap.

Utskottet betonar det faktum att satsningarna på hälsofrämjande verksamhet och förebyggande av sjukdomar betalar sig mångfalt tillbaka i form av ökad välmåga, mindre frånvaro, senare pensionering samt inbesparingar i social- och hälsovårdskostnaderna.

Hälsovård av arbetslösa

I budgetpropositionen för 2006 togs i samband med riksdagsbehandlingen och i anslutning till statsandelarna för social- och hälsovården en miljon euro till hälsokontroller för långtidsarbetslösa. I ett brev som social- och hälsovårdsministeriet skickade till kommunerna våren 2006 konstaterades att hälsovården för de långtidsarbetslösa måste effektivieras i samarbete med servicecentralerna.

I de nuvarande uppföljningssystemen för social- och hälsovårdsförvaltningen finns det ingen täckande information till buds om hur anslaget använts i kommunerna. Genom Finlands Arbetslösa Samarbetsorganisation har utskottet fått information om situationen i vissa kommuner. I en del kommuner verkar det som om ökningen av statsbidraget inte haft några synliga effekter. Det finns emellertid också glädjande exempel på motsatsen. I vissa kommuner har alla arbetslösa fått svara på en hälsoenkät och blivit erbjudna hälsovårdstjänster enligt individuellt behov. I många kommuner har pengarna styrts till arbetskraftens servicecentral och där använts för att effektivera de arbetslösa hälsovård.

Utskottet anser det vara glädjande att det i budgetpropositionen ingår ett anslag om 1,5 miljoner euro för hälsovård för långtidsarbetslösa. Enligt uppgift är det meningen att anslaget rik-

tas som projektfinansiering till några försökskommuner. Projektet genomförs i social- och hälsovårdsministeriets regi och i samarbete med Stakes, arbetshälsoinstitutet och servicecentra för arbetskraft i ifrågavarande kommuner. Syftet är att skapa en verksamhetsmodell som man i fortsättningen kunde tillämpa vid alla servicecentra för arbetskraft.

Utskottet påpekar att skillnaderna mellan hälsotillståndet i de olika befolkningsgrupperna är oroväckande stora och att bristerna i arbetsförmågan i många fall utgör ett hinder för att hitta ett jobb och innebär därmed också att risken för utslagning ökar. En förutsättning för att sysselsättningen ska öka är att de arbetslösa hälsotillstånd beaktas på ett mera helhetsbetonat sätt än tidigare. Särskilt de långtidsarbetslösa lider av många olika sociala problem och hälsobesvär, vilkas skötsel kräver en större satsning än den sedvanliga. Utskottet anser det vara viktigt att rikta anslag till utvecklandet av en verksamhetsmodell för servicecentren för arbetskraft. Samtidigt konstaterar utskottet att centren kan hjälpa bara en del av de långtidsarbetslösa. En stor del av de långtidsarbetslösa stannar följaktligen också utom räckhåll för hälsokontrollerna. För att de hälsoproblem som utgör hinder för att få arbete ska kunna åtgärdas oberoende av livssituation, krävs att också alla arbetslösa får tillgång till tjänster som motsvarar arbetshälsovården.

Utskottet framhäver betydelsen av de arbetslösa föreningar, inte bara när det gäller att sysselsätta långtidsarbetslösa utan också för att ordna med sociala aktiviteter och stödverksamhet. Utskottet anser att de arbetslösa föreningar bör stödas så att föreningarna kan utveckla sitt värdefulla arbete för att främja de arbetslösa hälsa och sociala handlingsförmåga och förebygga utslagning.

Hjälpssystemet för offer för människohandel

Regeringen har den 6 oktober 2006 framfört en proposition (RP 183/2006 rd) om genomförandet av ett hjälpssystem för offer för människohan-

del. Hjälpen till offren skulle ske inom systemet för mottagning av asylsökande.

Arbetsministeriet ansvarar för att utveckla och koordinera systemet för hjälp av offer för människohandel. Antalet hjälpsökande offer år 2007 har beräknats bli ca 40. Kostnaderna för hjälpen påverkas dessutom av behandlingstidens längd och vilket slags tjänster som behövs. Verksamheten beräknas kosta under det första året ca 1,4 miljoner euro. I budgetpropositionens moment 34.07.21 och 34.07.63 fattas dock ett omnämnande om möjligheten att betala utgifter för hjälp till offer för människohandel och kostnader för hjälpsystemets upprättande.

Utskottet föreslår att

i motiveringen till momenten 34.07.21 och 34.07.63 tillägg ett omnämnande om möjligheten att betala utgifter för hjälp till offer för människohandel och kostnader för hjälpsystemets upprättande.

Arbetskyddsdistriktens resurser

För att förebygga svartjobb och exploatering av utländsk arbetskraft behövs effektiviserad tillsyn. Arbetskyddsmyndigheterna har under de senaste åren fått nya tillsynsuppgifter i samband med olika lagstiftningsändringar. I 2005 års budget tillades på utskottets initiativ anslag för grundandet av 12 nya inspektorstjänster. Som bäst behandlar riksdagen regeringens proposition om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (RP 114/2006 rd). Enligt propositionen skulle arbetskyddsmyndigheterna ansvara för att lagen efterföljs och även ärenden som gäller fastställande av försummelseavgift skulle behandlas i arbetskyddsdistriktet. I budgetpropositionen föreslås en ökning med 700 000 euro för arbetskyddsdistriktet för anställning av personal och andra utgifter som beror på de nya tillsynsuppgifterna. Utskottet anser de föreslagna resurstillskotten behövliga och nödvändiga för att en adekvat tillsyn ska vara möjlig.

Jämställdhetsombudsmannens resurser

Utskottet uppmärksammar jämställdhetsombudsmannens personalresurser. I och med den förnyade jämställdhetslagen tillföll det jämställdhetsombudsmannen att övervaka arbetsplatsernas jämställdhetsplanering och verkställandet av den nya lönekartläggningen. Jämställdhetslagens nya bestämmelser angående läroanstalter utvidgade jämställdhetslagens bestämmelser om diskriminering och skyldigheten till jämställdhetsplanering till att omfatta även läroanstalterna. Riksdagen förutsatte i samband med att den antog jämställdhetslagen att regeringen ansvarar för att tillräckliga resurser tilldelas för att verkställa jämställdhetslagstiftningen och övervaka att den uppfylls.

I samband med beredningen av budgetpropositionen föreslogs att jämställdhetsombudsmannen tillförs anslag för ytterligare en tjänst. I budgetbehandlingen frångick man dock förslaget.

Utskottet anser det vara viktigt att jämställdhetsombudsmannen garanteras tillräcklig personal för de nya uppgifter som ändringarna i jämställdhetslagen gett upphov till men också för en rask behandling av de utlåtanden som jämlikhetslagen medför. För tillfället är de äldsta begärandena om utlåtanden som behandlas vid jämställdhetsombudsmannens byrå från 2004. Utskottet anser att resursbristen kan leda till problem för medborgarnas rättsskydd eftersom den som utsatts för diskriminering orsakad av lång behandlingstid inte alltid vågar starta en process inom utsatt tid bl.a. med tanke på risken för rättegångskostnader.

Utskottet föreslår att

moment 33.01.21 ökas med 75 000 euro för tillsättandet av en ny tjänst vid jämställdhetsombudsmannens byrå.

Utlåtande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att finansutskottet bör beakta vad som sagts ovan.

AJU 19/2006 rd — RP 122/2006 rd

Helsingfors den 13 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Sari Essayah /kd
Susanna Haapoja /cent
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Pehr Löf /sv
Rosa Meriläinen /gröna
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Markus Mustajärvi /vänst
Terhi Peltokorpi /cent
Leena Rauhala /kd
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Arto Satonen /saml
Pekka Vilkuna /cent
ers. Paula Risikko /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Trots att en ytterst positiv ekonomisk utveckling pågått redan länge är 14—15 % av de arbetsföra finländarna utan arbete, stödsysselsatta eller genomgår arbetskraftsutbildning. De undersökningar arbetsministeriet beställt av Statens ekonomiska forskningscentral visar att en betydande andel av sysselsättningsanslagen används till åtgärder som har en ringa eller rentav obefintlig inverkan på sysselsättningen. Även Statens revisionsverk har i sina revisionsberättelser kritiserat den sysselsättningspolitik, som för tillfället bedrivs, för att vara ineffektiv. Enligt den tycks arbetskraftsutbildningen i vissa fall ha t.o.m. en skadlig verkan på chanserna att få jobb. Likaså har korta utbildningspass på en till två månader visat sig resultatlösa.

Av arbetsministeriets sysselsättningsanslag för 2005 förblev över 35 miljoner euro oanvända. I 2006 års budget ökades sysselsättningsanslagen med 15 miljoner euro. Enligt förhandsuppgifter kommer en ansenlig del av sysselsättningsanslagen att förbli outnyttjade även i år. Trots detta föreslår regeringen en ökning av sysselsättningsanslagen för nästa år med 13 miljoner euro.

En del av sysselsättningsåtgärderna har visat sig vara effektiva. Stödsysselsättningen på den privata sektorn har märkbart förbättrat sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden. Även läroavtalsutbildningen har varit effektiv, liksom startpenningen. Hushållsavdraget har bevisligen haft mycket positiva följdverkningar. Med tanke på sysselsättningen vore det betydligt förnuftigare att använda sysselsättningsanslagen till att finansiera dessa åtgärder.

Dessutom borde personer med familj som varje vecka tvingas bo på annan ort på grund av arbete beviljas ett avdrag om 3 000 euro vid inkomstbeskattningen. Detta skulle gynna sysselsättningen och underlätta problemet med att få utbud och efterfrågan på arbetskraft att mötas på det regionala planet.

För att säkra finansieringen av välståndssamhället måste sysselsättningsgraden stiga.

För att öka sysselsättningen och försäkra sig om att åtgärderna verkligen leder till resultat borde 122 miljoner euro överföras till effektiva sysselsättningsfrämjande åtgärder som t.ex. förbättring av hushållsavdraget, ökning av läroavtalsutbildning och arbetsverkstäder samt ersättning av kostnaderna för en andra bostad på grund av arbete.

Nedskärningen av anslaget bör gälla framför allt den orienterande arbetskraftsutbildningen, stödsysselsättningen inom den offentliga sektorn och de korta och till sina verkningar svaga yrkesutbildningskurserna.

Avvikande mening

På basis av det ovan anförda anser vi att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet borde ha föreslagit

att finansutskottet skär ned de anslag för sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder som ingår i moment 34.06.51 i 2007 års budgetproposition med 122 000 000 euro för att istället utnyttja medlen för effektivare sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Helsingfors den 13 oktober 2006

Anne Holmlund /saml
Arto Satonen /saml
Paula Risikko /saml

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

I statens budgetproposition för 2007 ingår fortfarande ingen nivåförhöjning av grundtryggheten vid arbetslöshet. Arbetslösheten är den största enskilda orsaken till fattigdom i Finland och därför är det ansvarslöst att inte ens i årets sista budgetproposition föreslå en förhöjning av utkomstskyddet eller skattelättnader för de arbetslösa. De arbetslösa får ju inte samma nytta av avdrag som t.ex. pensionärerna eller arbetstagarna, utan beskattningen av de arbetslösa är strängare än för andra befolkningsgrupper med samma inkomster.

Trots att arbetsplatserna har ökat till antalet och sysselsättningsgraden stigit, minskar de svårssysselsattas grupp inte i samma takt. I framtiden kommer det i Finland att råda samtidigt

både hög arbetslöshet och svår brist på arbetskraft. Alla arbetslösa kan inte tvingas flytta och dessutom har många också andra problem utöver arbetslösheten. En säkrad grundtrygghet leder för den arbetslösa till en bättre arbetsmarknadsställning och större chanser att få arbete, inte tvärtom. Därför är en förhöjning av utkomstskyddet vid arbetslöshet nödvändig.

Avvikande mening

På basis av det ovan anförda anser jag

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet i sitt utlåtande borde ha konstaterat behovet av en nivåförhöjning av de arbetslösas utkomstskydd.

Helsingfors den 13 oktober 2006

Markus Mustajärvi /vänst